

VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBA

LATVIJAS DZELZCEĻŠ

Reģ. Nr. 40003032065

Gogoļa ielā 3, Rīgā, LV-1547. Tālruņi: 67234940, 67233743. Fakss: 67234327. E-pasts: info@ldz.lv

RĪKOJUMS

Rīgā

13. 02. 2019.

Nr. D-1/14/46-2019

Par instrukcijas apstiprināšanu

Lai noteiktu dzelzceļa satiksmes organizācijas un darba tehnoloģijas īpatnības, kā arī rīcību nestandarta situācijās ar vilcienu, kuru vada vilces līdzekļa vadītājs (mašinists) bez palīga uz VAS "Latvijas dzelzceļš" publiskās dzelzceļa infrastruktūras un ievērojot Dzelzceļa likuma 5. panta 2.¹ daļas prasības:

1. Apstiprināt "Instrukciju par kravas vilcienu apkalpošanu bez vilces līdzekļa vadītāja palīga", (pielikumā uz 8 lapām).
2. Noteikt, ka 1.punktā minētā instrukcija stājas spēkā ar 2019.gada 1.jūliju
3. Tehniskās vadības direktoram nodrošināt "Instrukcijas par kravas vilcienu apkalpošanu bez vilces līdzekļa vadītāja palīga", prasību ievērošanu un izpildīšanu.
4. Ar 2019. gada 1. jūliju "Instrukciju par kravas vilcienu apkalpošanu bez vilces līdzekļa vadītāja (mašinista) palīga", kas bija apstiprināta ar 12.11.2007. rīkojumu Nr.D-3/634 atzīt par spēku zaudējušu.

Prezidents

E.Bērziņš

Ostafijčuks 67234211

Valsts akciju sabiedrība “Latvijas dzelzceļš”

Apstiprināta
ar 2019. gada 13. februāra
rīkojumu Nr. Q-1.14/46-2019

INSTRUKCIJA
par kravas vilcienu apkalpošanu
bez vilces līdzekļa vadītāja palīga

TERMINI

Mašīnists – vilces līdzekļa (turpmāk arī – lokomotīves) vadītājs.

Palīgs – persona, kam ir normatīvajos aktos noteiktā kārtībā apliecināta mašīnista palīga profesionālā kompetence.

Apkalpošana bez palīga (turpmāk arī – bez palīga) – vilciena vilces līdzekļa apkalpošanu veic mašīnists bez palīga vai mašīnists ar vilciena konduktoru.

Vilcienu konduktors – VAS “Latvijas dzelzceļš” vai pārvadātāja dzelzceļa speciālists (kravas vilciena konduktors, vilcienu sastādītājs u.c.), kuru norīko veikt manevrus, vagonu tehnisko apkopi un automātisko bremžu pārbaudi, un kurš ir apguvis speciālās operācijas t.i. vilcienu sastādišanu, manevru darbu vadišanu, un saņēmis attiecīgu apliecību.

VTAP – VAS “Latvijas dzelzceļš” Vagonu tehniskās apkopes punkts.

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. Instrukcija par kravas vilciena apkalpošanu bez vilces līdzekļa vadītāja palīga (turpmāk – Instrukcija) izstrādāta pamatojoties uz Ministru kabineta 2010. gada 3. augusta noteikumu Nr.724 “Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumi” (turpmāk – TEN) p. 379. un p. 572. prasībām.
2. Instrukcija nosaka:
 - 2.1. prasības visu veidu kravas (t. sk. saimniecības) vilcienu lokomotīves aprīkošanai ar dzelzceļa satiksmes drošības un citām iericēm (iekārtām), lai uz publiskās dzelzceļa infrastruktūras, kuras pārvaldītājs ir VAS “Latvijas dzelzceļš”, to varētu apkalpot mašīnists bez palīga;
 - 2.2. prasības mašīnista kvalifikācijai un mašīnista darba organizācijai;
 - 2.3. dzelzceļa satiksmes organizācijas un darba tehnoloģijas īpatnības, kā arī rīcību nestandarta situācijās ar vilcienu, kuru vada mašīnists bez palīga.
3. VAS “Latvijas dzelzceļš” izsniedz atļauju kravas vilcienu apkalpošanai bez palīga pamatojoties uz pārvadātāja pieteikumu, kurā ir norādīti iecirkņi, vilcienu veidi, lokomotīves sēriju (tipu) un drošības ierīču saraksts, kā arī apliecinājums, ka lokomotīves aprīkojums un mašīnisti kvalifikācija atbilst Instrukcijas prasībām.
4. Instrukcijas spēkā esošā redakcija ir pieejama VAS “Latvijas dzelzceļš” tīmekļa vietnē www.ldz.lv.

LOKOMOTĪVES APRĪKOJUMS

5. Lokomotīvei, kas paredzēta apkalpošanai bez palīga, papildus TEN noteiktajām prasībām jābūt aprīkotai ar:
 - 5.1. ierīcēm, kuras nepārtraukti kontrolē mašīnista darbspēju un nodrošina vilciena automātisku apturēšanu, ja mašīnists pēkšni zaudē spēju vadīt vilcienu;
 - 5.2. ierīcēm, kas izslēdz lokomotīves bremžu patvaļīgu atlaišanu, ja lokomotīves bremžu vadības ierīču konstrukcija to nenodrošina;

- 5.3. vilcienu automātisko bremžu iedarbināšanas ierīcēm, gadījumā, ja vilciens sāk patvaļīgu kustību jebkurā virzienā;
 - 5.4. ugunsdrošības signalizāciju;
 - 5.5. atpakaļskata spoguļiem abās kabīnes pusēs;
 - 5.6. ārējām durvīm ar aizslēgšanas iespējām no ārpuses.
6. Drošības ierīču vadības aprīkojumam, jānodrošina iespēja mašīnistam vienpersonīgi ieslēgt lokomotīves luksoforā balto uguni sarkanās uguns vietā.
7. Jauno sēriju (tipa) lokomotīves (t.sk. pēc modernizācijas), kuras ievieš ekspluatācijā pēc Instrukcijas spēkā stāšanās brīža, papildus apriko ar automātiskajām bremžu vadīšanas vai drošības ierīcēm, kuras mijiedarbībā ar ALSN ceļa ierīcēm nodrošina apstāšanos pirms luksofora ar aizliedzošo signālu, neļaujot tam pabraukt garām, kā arī neļauj pārsniegt noteikto ātrumu.
8. Lokomotīves aprīkošanu saskaņā ar Instrukcijas 5. punkta prasībām un ierīču uzturēšanu darbderīgā stāvoklī nodrošina pārvadātājs. Pārvadātājs, atkarībā no lokomotīves vadības un drošības ierīču konstrukcijas nosaka to lietošanas kārtību.
9. Lokomotīves, kas paredzēta darbam bez palīga, gatavību noformē ar aktu. Aktu pievieno lokomotīves tehniskai pasei.
10. Manevru tipa lokomotīves, kuras pilnībā nav aprīkotas atbilstoši Instrukcijas 5. punkta prasībām, atļauts izmantot kravas vilcienu apkalpošanai bez palīga, pie nosacījuma, ka braukšanas laikā lokomotīves vadības kabīnē atrodas vilcienu konduktors, kurš ir apmācis apturēt vilcienu, ja mašīnists zaudē spēju vadit vilcienu. Nemot vērā mazo attālumu un vilcienu kustības ātrumu, posmā Šķirotava (J parks) – Rīgas Pasažieru Vagonu parks, atļauts kravas vilcienu apkalpot bez palīga un bez vilcienu konduktora.
11. Ar manevru tipa lokomotīvēm (bez vagoniem), kuras pilnībā nav aprīkotas atbilstoši Instrukcijas 5. punkta prasībām, atļauts braukt bez palīga un bez vilcienu konduktora tikai Instrukcijas 1. pielikumā noteiktajos dzelzceļa mezglu iecirkņos.
12. Lokomotīves, kuras bija aprīkotas mašīnista darbam bez palīga, atbilstoši "Instrukcijas par kravas vilcienu apkalpošanu bez vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīga" (apstiprināta ar 2007.gada 12. novembra rīkojumu Nr.D-3/634) prasībām, līdz to modernizācijai atļauts izmantot vilcienu apkalpošanā arī turpmāk ar VAS "Latvijas dzelzceļš" iepriekš saskaņotajos iecirkņos.

PRASĪBAS MAŠĪNISTAM UN MAŠĪNISTA DARBA ORGANIZĀCIJA

13. Uz darba veikšanu bez palīga var pretendēt mašīnists, ja:
 - 13.1. ir vismaz viena gada pieredze mašīnista amatā kravu vilcienu kustībā;
 - 13.2. slēdzienā par psihofizioloģisko profesionālo piemērotību ir novērtējums: profesionālās psihofizioloģiskās piemērotības grupa 1;
 - 13.3. ir izgājis teorētisko un praktisko apmācību darbam bez palīga pēc pārvadātāja izstrādātas programmas;
 - 13.4. mašīnista instruktora pavedībā veicis izmēģinājuma braucienu bez palīga turp un atpakaļ vienā no apkalpojamiem iecirkņiem un saņēmis mašīnista instruktora pozitīvu novērtējumu.

14. Ja lokomotīve nav aprīkota ar sakaru ierīcēm, ar kuru palīdzību var būt nodrošināta komunikācija starp mašīnistu un vilcienu dispečeru (stacijas dežurantu), kad mašīnists atrodas ārpus lokomotīves kabīnes, mašīnistam jābūt līdz mobilajam tālrunim darbderīgā stāvoklī. Mobilu tālruņu izsniegšanas un lietošanas kārtību nosaka pārvadātājs.
15. Nepieciešamības gadījumā Pārvadātājam ir pienākums paziņot vilcienu dispečeram mašīnista mobilā tālruņa numuru.
16. Pārvadātājs, atkarībā no apkalpojamiem iecirkņiem nosaka darbiniekus, kuri ir apmācīti veikt manevrus, ritošā sastāva nostiprināšanu, bremžu pārbaudi un pēc vilciena dispečera pieprasījuma var būt izsaukti sniegt palīdzību mašīnistam. Par apmācīto dzelzceļa speciālistu izsaukšanas kārtību pārvadātājs rakstiski informē VAS "Latvijas dzelzceļš" Tehniskās vadības direkciju.

VILCIENU KUSTĪBAS ORGANIZĀCIJAS UN DARBA TEHNOLOĢIJAS ĪPATNĪBAS, KĀ ARĪ RĪCĪBA NESTANDARTA SITUĀCIJĀS

17. Pārvadātāja atbildīgā persona, plānojot nosūtīt darbā lokomotīvi, kuru vadīs mašīnists bez palīga un kuram paredzēta atpūta apgrozības punktā informē par to AS "LatRailNet" jaudas sadales dispečeru.
18. Ja lokomotīvi vadīs mašīnists bez palīga un bez konduktora tad, izbraucot no lokomotīvu pastāvīgās dislokācijas vai apgrozības punkta, mašīnistam par to jāinformē stacijas dežurants.
19. Stacijas dežurantam par to jāinformē vilcienu dispečers, VTAP operators un pēc nepieciešamības citi stacijas atbildīgie darbinieki.
20. Vilcienu dispečers vilcienam, kuru vada mašīnists bez palīga un bez konduktora, numuru papildina ar burtu "M".
21. Vilcienu dokumentus un brīdinājumu veidlapu mašīnistam nogādā stacijas Tehniskās rīcības aktā un Tehnoloģiskajā procesā norādītā persona.
22. Stacijā, kur ir VTAP darbinieki, piekabinot lokomotīvi, lokomotīves un sastāva bremžu maģistrāli izpūš, šķūtenes starp pirmo vagonu un lokomotīvi savieno un bremžu maģistrāles gala krānus atver vagonu apskatītājs, saskaņojot savu rīcību ar mašīnistu.
23. Stacijā, kur ir VTAP darbinieki un vilcienu neapkalpo vilcienu konduktors, atkabinot lokomotīvi, bremžu maģistrāles šķūtenes starp pirmo vagonu un lokomotīvi atvieno un lokomotīvi atkabina vagonu apskatītājs, saskaņojot savu rīcību ar mašīnistu. Lokomotīves atkabināšanu drīkst veikt tikai pēc sastāva nostiprināšanas stacijas TRA noteiktajā kārtībā.
24. Nosūtot vilcienu no stacijām, kur nav VTAP darbinieku, lokomotīves un sastāva bremžu maģistrāli izpūš, šķūtenes starp pirmo vagonu un lokomotīvi savieno un bremžu maģistrāles gala krānus atver vilcienu tehniskai apkopei iepriekš nozīmētais VTAP darbinieks vai vilcienu konduktors.
25. Gadījumos, kad pirms vilciena nosūtīšanas, stacijā ir nepieciešams veikt manevrus, darbinieka, kurš apmācis veikt šīs operācijas klātbūtnē ir obligāta.

26. Stacijās, kur nav VTAP darbinieku un vilcienu neapkalpo vilciena konduktors, bremžu maģistrāles šķūteņu starp pirmo vagonu un lokomotīvi atvieno un lokomotīvi atkabina mašinists vienpersonīgi.
27. Ja ir nepieciešamība atstāt vilciena sastāvu starpstacijā sadalot to daļas, tad manevru darbu veikšanai, pārvadātājs, informējot vilcienu dispečeru nodrošina vilciena konduktora vai cita dzelzceļa speciālista, kurš ir apmācīts veikt šīs operācijas izsaukšanu.
28. Lokomotīves iekšējo apskati, bojājuma novēršanu mašinists drīkst veikt tikai vilciena stāvēšanas laikā.
29. Braucienā lokomotīves aizmugurējās sekcijas ārdurvīm (viensekcijas lokomotīvei – ārdurvīm pie aizmugurējās kabīnes) jābūt aizslēgtām.
30. Ja braucienā ir konstatēti lokomotīves, ritošā sastāva, dzelzceļa infrastruktūras bojājumi, kravas noplūde vai citi gadījumi, kad ir nepieciešams veikt vilciena, sliežu ceļa apskati un iespēju robežās bojājumu novēršanu, tad to dara mašinists vienpersonīgi. Ja mašinists nespēj novērst bojājumu, viņš ar vilciena dispečera starpniecību izsauc citus VAS “Latvijas dzelzceļš”, pārvadātāja vai remonta uzņēmuma dzelzceļa speciālistus.
31. Ja nepieciešams pēc iespējas ātrāk atjaunot citu vilcienu normālo satiksni vai nekavējoties veikt pasākumus draudu mazināšanai un ir tāda iespēja, tad vilcienu dispečers palīdzības sniegšanai var iesaistīt cita vilciena mašinista palīgu vai vilciena konduktoru.
32. Par visiem neparedzētās apstāšanās gadījumiem un to cēloņiem mašinists nekavējoties paziņo vilcienu dispečeram, ja nepieciešams arī pretimbraucošo un iepakaļ braucošo vilcienu mašinistiem.
33. Pirms lokomotīves kabīnes atstāšanas, mašinists:
 - 33.1. novieto lokomotīves vadības ierīces tādā stāvoklī, lai nepieļautu lokomotīves patvalīgu vai nejaušu kustības uzsākšanu;
 - 33.2. pārliecinās, ka lokomotīves bremze ir iedarbināta līdz pilnam spiedienam bremžu cilindros, nepieciešamības gadījumā iedarbina vilciena automātiskās bremzes;
 - 33.3. pārvadātāja noteiktajā kārtībā iedarbina ierīces lokomotīves bremžu patvalīgas atlaišanas iespējas novēršanai;
 - 33.4. pārliecinās, ka ir ieslēgtas lokomotīves drošības ierīces;
 - 33.5. paziņo vilcienu dispečeram vai stacijas dežurantam lokomotīves vadības kabīnes atstāšanas cēloni un mobilā tālruņa numuru saziņai (izņemot plānveida lokomotīves apskates stacijās);
 - 33.6. aizslēdz ārejās durvis.
34. Apskatot vilciena sastāvu, sliežu ceļu, negadījuma vietu, mašinists:
 - 34.1. novērtē situāciju un pa mobilo tālruni paziņo vilcienu dispečeram par apskates rezultātiem, atklātajiem bojājumiem un to novēršanas iespēju, ja nepieciešams pieprasa palīdzību;
 - 34.2. ja atklāj vilciena daļu atvienošanos, nekavējoties veic atvienotās daļas nostiprināšanu, par atvienojušās daļas nostiprināšanu paziņo vilcienu dispečeram, norādot bremžu kurpjus skaitu un sabremzēto ar rokas bremzēm vagonu skaitu;

- 34.3. ja posmā atklāto bojājumu, kravas noplūdi (izbiršanu) no vagona ātri novērst nav iespējams un tas neapdraud satiksmes drošību, saskaņojot ar vilcienu dispečeru, aizved vilcienu līdz tuvākajai stacijai, ja nepieciešams samazinot ātrumu un tur rīkojas pēc dispečera norādījumiem;
- 34.4. ja saņemts ziņojums par bojājumu vilcienā, bet apskatot bojājums netiek atklāts, ar samazinātu ātrumu aizved vilcienu līdz tuvākajai stacijai, kur veic atkātotu apskati, ja ir nepieciešams izsauc VTAP darbiniekus.
35. Savu rīcību nestandarta situācijās un palīdzības sniegšanas kārtību mašīnists un vilcienu dispečers savstarpēji saskaņo.
36. Veicot bremžu darbības daļējo pārbaudi, saskaņā ar bremžu ekspluatācijas instrukcijas prasībām, bremžu darbību vilciena pirmajiem pieciem vagoniem pārbauda personīgi mašīnists, bet par bremžu atlaišanu, mašīnists pārliecinās pēc vilciena brīvas gaitas uzsākot kustību.
37. Ja bojājumu novēršanai ir izsaukti VTAP darbinieki, tad nepieciešamības gadījumā atvienojušos vilciena daļu apvienošanu, ritošā sastāva atkabināšanu stacijā, vilciena atstumšanu, ritošā sastāva nostiprināšanu veic VTAP darbinieki, kuri ir apmācīti veikt šos darbus un nodrošināti ar divām pārnēsājamām radiostacijām, vienu no kurām nepieciešamības gadījumā izsniedz mašīnistam.
38. Ja VTAP darbinieki netiek izsaukti, tad vilciena atsēdināšanai no posma, ritošā sastāva nostiprināšanai starpstacijā, manevru veikšanai izsauc pārvadātāja dzelzceļa speciālistu, kurš ir apmācīts veikt šo operāciju un ir nodrošināts ar sakaru līdzekļiem saziņai ar mašīnistu.
39. Starpstacijā vilciena sastāva nostiprināšanai vilcenu dispečers var iesaistīt stacijas priekšnieku vai stacijas dežurantu.
40. Ja vilciena apkalpošanai ir nozīmēts vilcienu konduktors, tad sliežu ceļa, ritošā sastāva apskatei, bojājumu novēršanai (iespēju robežas), bremžu pārbaudei, ritošā sastāva nostiprināšanai, manevru vadīšanai, vilciena norobežošanai atbilstoši TEN prasībām, mašīnists nepieciešamības gadījumā iesaista vilciena konduktoru.
41. Vilcienam braucot posmā, vilcienu konduktoram jāatrodas lokomotīves vadības kabīnē.
42. Ja iedarbojas lokomotīves ugunsdrošības signalizācija, vai vilcienā pamanīts ugunsgrēks mašīnists paziņo par to vilcienu dispečeram (stacijas dežurantam), aptur vilcienu pēc iespējas, vietā ar labāku piebraukšanas iespēju, kā arī lai neradītu apdraudējumu citiem infrastruktūras objektiem. Ja ugunsgrēks ir lokomotīvē, iedarbina ugunsdrošības iekārtu. Ja ir draudi veselībai un dzīvībai, nekavējoties pamet degošu lokomotīvi, pirms tam iedarbinot vilciena un lokomotīves bremzes. Par lokomotīves atstāšanu ziņo vilcienu dispečeram.
43. Vilcienu dispečers (stacijas dežurants) saņemot informāciju par ugunsgrēku vilcienā, nekavējoties izsauc ugunsdzēsējus, informē un iesaista palīdzības sniegšanai pieejamos dzelzceļa speciālistus, kuri nepieciešamības gadījumā mašīnista vadībā var sniegt palīdzību ritošā sastāva nostiprināšanai un vilciena degošās daļas atkabināšanai.
44. Ja mašīnists jūt, ka zaudē spēju vadīt vilcienu, viņam nekavējoties jāapstādina vilciens un jāpaziņo par to vilcienu dispečeram (stacijas dežurantam).
45. Ja vilciens bez iemesla apstājies posmā vai stacijā un mašīnists neatbild uz izsaukumiem, vilcienu dispečers (stacijas dežurants) ar visiem pieejamiem līdzekļiem noskaidro vilciena atrašanās vietu, apstāšanas iemeslu un mašīnista stāvokli.

46. Vilcienu dispečers (stacijas dežurants) saņemot informāciju par mašinista veselības traucējumiem:
 - 46.1. izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību;
 - 46.2. par notikušo paziņo pārvadātājam, kurš veic pasākumus situācijas noskaidrošanai, palīdzības sniegšanai un mašinista nomaiņai.
47. Ja braukšanas laikā mašinists neatbild uz izsaukumiem pa radiosakariem un nav iespējams sazināties ar viņu pa mobilo tālruni, vilciena apturēšanai un situācijas noskaidrošanai stacijas izejas luksoforā ieslēdz aizliedzošo signālu.
48. Palīdzības sniegšanai citam vilcienam, kas apstājies posmā atļauts izmantot tikai atsevišķi braucošo lokomotīvi, kuru apkalpo mašinists bez palīga un bez vilcienu konduktora. Atkabināt tādu lokomotīvi no vilciena starpstacijā palīdzības sniegšanai ir aizliegts.

NOSLĒGUMA NOTEIKUMI

49. Vilciena konduktora apmācību apturēt vilcienu un zināšanu pārbaudi nodrošina pārvadātājs. Par to, ka darbinieks ir apmācis apturēt vilcienu, pārvadātājs apliecina ar spiedogu “*Apmācis apturēt vilcienu*” Speciālo operāciju – vilcienu sastādīšanas un manevru darbu vadīšanas – zināšanu pārbaudes aplieci bā.

Tehniskās vadības direktors

Ostafijčuks 67234211

M. Jagodkins

**Dzelzceļa mezglu iecirkņu saraksts, kuros ar manevru tipa
lokomotīvēm (bez vagoniem) atļauts braukt vienā personā**

1. Rīgas mezgls:
 - 1.1. Šķirotava – Ziemeļblāzma
 - 1.2. Šķirotava –Bolderāja (ar Bolderāja I, Bolderāja II parkiem)
 - 1.3. Šķirotava – Krievu sala
 - 1.4. Šķirotava – Rīga Krasta
 - 1.5. Šķirotava – Kundziņsala
 - 1.6. Šķirotava – Rīga pasažieru Vagonu parks
 - 1.7. Šķirotava – Čiekurkalns
 - 1.8. Čiekurkalns – Brasa
2. Ventspils mezgls:
 - 2.1. Ventspils I – Ventspils II
 - 2.2. Ventspils II – Ventspils “Austrumu” parks
 - 2.3. Ventspils I – Ventspils “Naftas” parks
 - 2.4. Ventspils I – Ventspils “Jūras” parks
3. Daugavpils mezgls:
 - 3.1. Daugavpils Šķirošanas – Daugavpils pasažieru
 - 3.2. Daugavpils Šķirošanas – c.p. 387.km – Daugavpils Pasažieru
 - 3.3. Daugavpils Šķirošanas – i.p. 3.km – Daugavpils Pasažieru
 - 3.4. Daugavpils Šķirošanas – Grīva
 - 3.5. Daugavpils Pasažieru – Krauja
4. Rēzeknes mezgls:
 - 4.1. Rēzekne I – Rēzekne II
 - 4.2. Rēzekne I – Kleperova – Rēzekne II
 - 4.3. Rēzekne I – Rēzekne II (pa 701.pārmiju)